

ELŐFIZETÉS:

Egész évre ... 12 kor.
Fél évre ... 6 kor.
Negyed évre ... 3 kor.

*
A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagának a laptulajdo-
nosnak küldendőek.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 20 fill.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.

Nyittdíj sora 50 fillér.

Bélyegdíj minden hirdetésnél
60 fillér.

A hirdetések BITTERMANN
NÁNDOR ÉS FIA könyv- és
könyvnyomdájában fogadtatnak
el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 20 fill.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 20 fill.

Mayer Béla könyve.

— Alkalmi beszédek és értekezések. —

Irodalmi eseményről kívánunk e sorokban beszámolni. Örömmel és lelkesedéssel tesszük ezt már azért is, mert az irodalmi eseményt képező díszes munka illusztris szerzője egyházmegyénk papi és honfiai erényekben tündöklő főpapja, Zombor város fia és büszkesége, Mayer Béla v. püspök, kalocsai kanonok, ki az Isten és hazai szolgálatainak felajánlott pályája ritka, önfeláldozó munkásságának szép és magasztos emlékeit tette le könyvében közkinccsére.

A kiváló mű megjelenésének története van. A szántovai esperesi kerkület papsága körében — ha jól tudjuk Maison Mihály rigyicai esperes plébános, az egyházmegyei klerus köztiszteletben álló, kitűnő tagjának kezdeményezésére az az óhaj nyert nyilvánulást, hogy Mayer Béla felkéréssek irodalmi működésének, alkalmi és tünepi beszédeinek, sok irányú tudományos fölvonásainak kiadására. Egyházmegyénk összes esperesi kerkületeinek papsága egyhangulag lelkesedéssel járult hozzá a kérelem előterjesztéséhez és az erre vonatkozó kéro feliratot az összes esperesek aláírták.

Mayer Béla paptársai kérelmének abban a meggyőződésben és tudatban, hogy szentbeszédeinek, és tudományos értekezéseinek kiadása lelki haszonnal fog járni és hogy ezzel is használhat azon szent ügynek, a melynek szolgálatába állította az isteni gondviselés, eleget tett.

Szivjóságának fényes bizonyossága az is, hogy miután — saját nyilatkozata szerint a sajtó útján semmi-fele anyagi előnyre nem tart igényt, művét Werner Ferenc kalocsai nyomdászunk föltétlenül odaajándékozta örök tulajdonul. Ennek igen szép és nyomdájának díszere való kiadásban a napokban jelent meg a hatalmas munka „Mayer Béla Alkalmi beszédek és értekezések” címen.

Itt fekszik előttünk a gyönyörű munka, amelyben illusztris szerzője közkinccsére tette irodalmi működését.

Hálával és köszönettel tartozik ezért neki egyházmegyénk papsága, de ebből az őszintén érzett hálából köteles részt kér magának e haza minden igaz fia, mert könyvéből mindenütt, annak minden szavából, gondolatából magasztos hivatását vallásossággal, hazafisággal, mély tudással, fáradszorgalom és ernyedetlen munkássággal betöltő pap jellemképe tárul fel előttünk, a ki népet Istenhez emeli, tanítja, neveli, oktatja és ennek megáldott eredményeivel boldogítja.

Ha e beszédeket olvassuk, leirhatatlan meghatottság fog el, a lelki élet alapja, a hit ihleté meg lelkünk és felruházza a bithűség öntudatos erejével, fölemeli az embert a magasztos eszmék isteni bonába, a hol a mai

vallástalan kor sivárságában enyhületet, békét, megnyugvást talál.

Mindegyik szent beszéde egy-egy magas lendülettel, fölemelő vigasztaló imádság.

Gazdag talentum, bámulatos tudás, fényes képzettség, vallásos és hazafias igaz érzések, papi hivatásának magasztos, lelkesítő tudata, a vallásosság és nemzeti érzés, a művelődés iránti törhetetlen rajongás jellemzik beszédeit.

Ebben az általánosan elismert ítéletben adhatjuk vissza azt az egyértelmű kritikát, melylyel nemcsak az egyház férfiai, hanem az egész közvélemény vallás külömbőség nélkül fogják méltatni beszédeit, amelyek ugy alakjuk mint tartalmukra nézve mintaszertek és a melyeknek minden sorából a vallásos és hazafias érzések szivet és elmét fölemelő erejűekkel hatnak és magukkal ragadnak.

Könyvének első része a szent beszédeket foglalja magában. Karácsony napján, Szilveszter estjén, az év végén, Újév napján, Husvét ünnepe, Áldozó csütörtökön, Pünkösöd ünnepe, Szent István napján, A kassai öt jézustársasági vértanu szentté avatásának örömmünnepe, Három új jézus társasági szentek első ünneplésére, Apáca szenteléskor, Szűz Mária Kongregációjának avatási tünepségén, A kalocsai katolikus legény egylet zászlójának felszentelése alkalmával, Kereszt szenteléskor felirású cikkekkel állt.

Könyvének második része tan- és neveléstügyi beszédeit foglalja magában. A nemzeti kultúra fejlesztésében szerzőnk ugyis mint tanár, ugyis mint egyházmegyei tanfelügyelő országra szóló, kimagasló eredményeket ért el. Ezen hazafias munkássága előtt hódolattal, elismeréssel bajlunk meg.

Tan- és neveléstügyi kérdésekben eszménye a valóság, hazafias nevelés és tanítás. Ekét nemzet fentartó ideálban kulminál tanítói és nevelői működése.

Ezen eszmények kultuszában neveli a vezetésére bizott tanintézetekben a tanuló ifjúságot, erre oktatja, buzdítja, serkenti a nemzeti kultúra napszámóseit a tanítókat, mikor tan- és neveléstügyi kérdésekben tanácskozásiakra gyűlnek össze.

E mellett fontos, életbeérvő társadalmi kérdéseket fejteget és a nemzeti irányú nevelésről mond megfogadásra méltó irányadó vezéreszméket.

A tan- és neveléstügyi beszédek sorát a boldog emlékü Kubinszky Mihály püspök felett mondott remek emlékbeszéde nyitja meg.

Ezután következnek a tanító egyleti gyűléseken tartott előki megnyitó beszédek a következő alcímek alatt: Népoktatástgyűlnek haladásáról és nemely akadályairól, a magyar nyelv tanításáról, a tanítás és nevelés gyarló eredményeinek okairól, a tudomány egy maga sem erkölcsössé, sem boldoggá nem teszi az embert, a népoktatás legyen vallásos és magyar szellemű, a népoktatás csak úgy lehet sikeres, ha a nevelési tényezőzők mind összetartanak, újabbkori népoktatásunk és nevelésünk bírálatára, az iskoláink katolikus jellegét fenyegető áramlat veszélyessége és jogosulatlansága, a demokra-

tikus elvek leghivebb öre, magyarázója és gyakorlója a katolikus egyház, a magyar nyelv terjesztése, a hazafiság ápolása és a ker. vallásosság képezik egy újabb millenium biztosítékait, Erzsébet királynénk gyászos halálának és dicső emlékének nemzeti és vallás erkölcsi méltatása.

A tan- és neveléstügyi beszédeinek sorát az a beszéd zárja be, a melyet a zomborvidéki róm. kath. tanító egylet negyed százados fennállásának jubileumi tünnepe Zomborban óriási közönség előtt mondott el.

A nagyérdékű beszéd, a mely az anyagelvűség romlásáról és a kereszténység erkölcsi és anyagi javáról szól, egyik legremekebb beszéde a kötetnek.

Következnek ezután a kalocsai érseki títánitóképző intézet önképzőkörének nyilvános előadásain és a Misszionaryokról nevezett iskola növérék kalocsai intézetének záró tünepségei alkalmával tartott beszédek.

A tanítóképző intézetben mondott beszédei a tanítói hivatás szeretete és becsüléséről, az ifjú tanítót működésében fenyegető veszélyekről, a tanítók műveltsége, udvariassága és alkalmazkodásáról stb. elmélkedik.

Az iskola növérék tünepségei alkalmából mondott beszédeinek a leánynevelés körüli ferdeségek, társadalmi visszasságok, a női műveltség feltételei és kellekei, a nevelésben szükséges magyar nemzeti irány fontossága, a nevelés és az élet, a keresztény nevelés áldásos befolyása a családi élet és társadalomra, a keresztény nő és a modern nő, a keresztény nevelés gyakorlatiassága és sikerének nemely akadályai — a tárgyai.

A harmadik részben filozófiai és társadalmi kérdésekről irt mély tudásra való értekezései foglalnak helyet. Itt olvashatjuk kitűnő tanulmányait: a socialismusról, a nőkérdésről, társadalmi életünk hanyatlásának okáról, a szépségről, az erkölcsi nevelés két ellentétes rendszeréről és a vallásos hit három föndítő és bizonyító okának fejtegetéséről.

A nagyszabású művet „a spiritismus keresztény katolikus megvilágításban” című tanulmánya zárja be, melyben rövid vázlatát adja a spiritismus történetének, bemutatja a médiumokat és mutatványait és elmondja nézeteit a spiritismus mint vallásról és végül összehasonlítja a spiritismust a tudomány és a keresztény katolikus fölfogás itélőszéke előtt.

Igaz csodálattal, a nemesen érző sziv, a nagy alkotó elme iránt érzett mély hódolattal olvassuk végig könyvét.

Onálló művészi alkotás ez, a melybe a kitűnő szónok és író belehelte összes tudását. Lépten-nyomon érezzük, hogy itt igazán a vallás forrásából, az elme tudásából, a sziv érzéséből, e mélyeséges kutfökből merit a szerző.

A hivatásáért való rajongó szeretet és lelkesedés, széles látókör, a magyar nyelv és styl

A „BÁCSKA” tárcája.

Őszikék.

I.

Behintik a szederjes lombok
A búcsúzó nyár lábnyomát.
Üres madárfészek sötétlik
A disze vesztett bokron át.

Nem árad többé esodabalzam
A vadvirágos pást felett;
A harmat, mint hideg verejték
Lepi a rozsdaszin gyeplet.

A venyige-lomb is halálos
Láztól piros, nyirkos, hideg ...
A lengeteg, a sápadt égnek
Lehellete alig piheg.

A megfakult katángvirágon
Elkésétt pille révedez ...
Mi átborzong erdőn, mezőkön:
Az elmúlás félelme ez.

II.

Mélység, magasság elveszített
Sziut, pompát, iratos szagot;
Réték, mezők rovarvilága
Elesőndestilt, elhallgatott ...
De itt az ősz pajzsbordozója,
A mezei poloska, s oh jaj,
Gerjeszt — rémséges illatot.

III.

Az est bús leplett ráteríté
Már völgyre és oromra ...

Mintha suhogó ködrubában
Az úton árny osonna.

A lugas lombkárpitja rezdül,
A merre jár subanva;
Uzálya a sárgán pirosló
Harasztot fölkarvarja.

És mintha egy kegyetlen végzést
Hirdetne fünek, fának:
Nyomában panaszos fobászok,
Tördelt jajongás támad.

IV.

A lejtős hegy is leveté már
Himes palástját, fejdíszét;
A napkerék, a folyam tükré
Komor színekbe öltözék.

Egy bontakozó ravatalnak
Nagy gyásza leng mindenfelül;
Lelkünk is a bús sírbeszédnek
Hallgatásába elmerül.

Laczkó.

Gondolatok a szentsir-templomban.

Irtá: Vértési Károly.

Elmélkedjünk. — A régiek vallása. — Isten megnyilatkozása a természet öröiben. — Jézus születése esodajelek között. — Jézus tanítása. — Az új tan terjedése. — A világ legnagyobb tragédiája. — Az apostoli Credo diadala. — Venus szobra a Golgothán. — Saul megtérése. — Az első keresztény császár. — Az Újszövetség fölépítőjének magasztalása. — A művészet a keresztény vallás szolgálatában. — A szelidebb erkölcsök meghonosodása. — A keresztény világ fölkelése. — A keresztény vallás diadala — Nézem a sok zarándokot. — Ki alkotott legnagyobbat? — Venite adoremus.

Resurrexit.

Sicut dixit.

„A gondolkodás a bölcseséganyja.” Thales.

(Vége.)

Fellendült a mi elnyomva volt az emberben — a

lélek. Szabadnak tudja magát mindenki, magának azt, mit a szive magába zár.

A test fényűzése helyébe a lélek fényűzése lép. Meggyérülnek a Cupidok*) és Vénusok festett, faragott alakjai és kicsapongó lakomák drága anyagának a polcára, könyvtár helyezkedik el.

Szellemet táplálnak a világirodalom jó termékei, okulást meritnek azokból. Megelevenedik a tudomány és sokan kerülnek a tudományos szenvedélynek békőiba. Egy-egy zárda összes lakója. Több lánglobogású szellem, egymagába elmerült tudós egyházatya mélyreható tanulmány-nyal annyit ír, hogy könyvei a könyvtárban be sem érik egy polcra. A jelenkor tudományszomja, az emberiség lángelméi, a hangyszorgalom, hány ezer meg ezer kötettel gyarapítja a könyvtárak kincsét, ki mondhatja? — Megvilágosodott agyvelők, akik a betűvetés mesterségét jól értik, az eszmék birodalmát alkotják. Elénk alakító képességek születnek. Tudásuk fényénél csoportosulnak.

Szelidebb erkölcsök honosodnak meg. Más a világ-felfogás: Az eddigi hittanok közül egyik sem állja ki az összehasonlítást Jézus hittanával. Atalakul az ember egész lénye és egy egészen más, új korszak nyílik meg, mikor a régi lezárul. Az új korszakban érvényre jut a humanizmus, művelődéstörténetünknek a fényessége. Ezt is sikerre segítette.

Forrongnak a nemzetek. A régiek vesznek, újak lesznek.

Pogányok vették birtokukba és tartják megszállva a Szentföldet, azt a földet, ahol Jézus élt, tanított, hullámasba hozta a lelkeket, jót tett és kínosan kimúlt.

Felkel az európai keresztény világ a serkentő szóra, táborba száll apraja, nagyja, mikor fellángolt Keleten és hosszú volt a táborjárás Ázsiában.

*) Cupido a rómaiaknál a szerelmi vágy személyesítője, mint a görögök Eros-a.

Tisztogasd szájadat és fogaidat
naponta reggel és este a legjobb-
nak elismert

20—4

MENTHOLOS

szájvizzel és fogporral, akkor fogaid szépek és egészségesekek
maradnak!

Szájviz üvege 1 kor. 20 fill., a fogpor doboza 1 korona.

Kapható Tarczay István gyógyszerárában Zomborban, Kossuth-utca.

föltétlen birtoka, az igaz vallásossággal és hon-szeretettel párosított pedagógiai hatalmas tudás: ime mind megannyi tulajdonság, hogy a magyar irodalom ily hatalmas munkával gyarapodott.

Ismételjük, lépten-nyomon a csodálkozás, a meglepetés érte veszt erőt az emberen, mely ily óriási alkotás előtt megáll.

Sorainkat azzal fejezzük be, hogy Mayer Béla hatalmas műve örökbecsű alkotás.

A legmelegebben ajánljuk munkáját minden-
kinek, mert, a ki olvassa, annak szíve megreme-
sedik, ebben az igaz vallásosság és meleg honfi
érzéstől áthatott légkörben.

A kormány beszámolója.

A m. kir. kormány 1899. évi működéséről és az ország közállapotairól szóló jelentés és statisztikai évkönyv címén 770 oldalra terjedő természetes kötet hagyta el ma a sajtót. A törvény rendeli ennek a jelentésnek kiadását és a közvélemény bizonyosan elismeréssel honorálja a gyorsaságot, hogy már őszszel hiteles tájékoztatást nyer az egyes miniszteriumok előző évi tevékenységéről, valamint az ország kulturális és gazdasági viszonyairól. Ilyen módon nem rontja a jelentés értékét az efféle munkálatoknak nagyon is gyakori hátránya, hogy akkor látnak napvilágot, a mikor adataik jórészt elavultak.

Az előttünk fekvő kötetet azonban nemcsak gyors megjelenése teszi becsessé. Belső tartalma ruhazza föl maradandó jelentőséggel. Mert nem holt adatok néma gyűjteménye, hanem gazdag tárháza a szorgalmasan összehordott, alaposan földolgozott anyagnak, a mely eleven képet mutat Magyarországról állapotáról az 1899. esztendőben. Könnyen áttekinthető beosztása, a nagyszámú statisztikai táblázatok, valamint a hozzájuk fűzött magyarázatok mindenkinek tájékozást nyújtanak az örvendetes fejlődés összes mozzanatairól, valamint a további szükséges teendőkről. Ebben a könyvben lapozva, meglevenedik előttünk az öntudatos, rendszeres, gyümölcsöző munka, a mely a modern magyar állam kiépítése körül lankadatlanul folyik. Es Széll Kálmán miniszterelnök megérdemli azért is a nemzet köszönetét, hogy a lehető legrövidebb idő alatt ad kezébe hűtőkröt, a melyben meglátja a megoldott és a megoldandó feladatokat sorozatát. Ez a kormány beszámolója; becsületére válik egy a miniszterelnöknek, mint az egyes minisztereknek.

A jelentés három részre oszlik; az első az egyes miniszteriumok tavalyi működését, a második az ország közállapotait ismerteti, a harmadik a közélet minden ágára kiterjedő statisztikai évkönyvet tartalmaz, 441 oldalra terjedő táblázatokkal.

Az első részből kitérünk, hogy a belügyminiszterium többi között a vasárnapi munkaszünet szabályozásával, az országgyűlési képviselőválasztók összeírása körül és a kuriai bírások elrendelése folytán szültségessé vált intézkedésekkel, az agrárszociális mozgalom korlátozásával, a magyar-román határ rendezésével, a borhamisítási és kivándorlási ügyekkel foglalkozott. A pénzügyminiszterium működéséből a kötelező koronérték behozatalát, a horvát-szlavon-magyar pénzügyi egyezmény meghosszabbítását, a fogyasztási adókról szóló törvény-

javaslatok előkészítését, az osztrák-magyar bankra, a kvótára és a kiegyezésre vonatkozólag az osztrák kormányt tárgyalásokat emelhetjük ki. A kereskedelmi miniszterium tevékenységének súlypontját a kereskedelem és ipar fejlesztésére irányuló nagyszabású akciója helyezte. E mellett foglalkozott a közlekedési eszközök szaporításával, a kereskedelmi muzeum újraszervezésével, az osztrák tárgyalásokkal stb. A földművelési miniszterium jelentése nyomban elárulja, micsoda körültekintő és mélyreható tevékenység folyik a mezőgazdaság színvonalának emelésére és bajainak az orvoslására. A munkástörvény-hozás tovább fejlesztésén kívül ott találjuk a paraszt mintagazdaságok meghonosítását, a mezőgazdaságról és mezőrendéséről szóló törvény sikeres végrehajtását, az állategészségügy javítását, az erélyes és eredményes rutén akciót, a mezőgazdasági muzeum szervezését, a mezőgazdasági szakoktatás fejlesztését stb. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium majdnem teljes befejezéshez segítette a kongrua-ügyet, nagy lépéssel előbbre vitte a katolikus autonómiát, többféle reformot létesített a felsőbb leányiskolákat, valamint kiterjesztette figyelmét a tanító-testület morális és materiális helyzetének a javítására. Az igazságügyminiszterium 1899. évi működésének kiemelkedő mozzanata a bűnvádi eljárás életbevétele, mi az időközben szerzett tapasztalatok tanúsága szerint általában kielégítően működik. Ez a nagy munka azonban legkevésbé sem bénította meg a miniszterium munkáját. Kidolgozta a kuriai bírásokról szóló javaslatot, előkészítette a „régen égető” szükségét képező magyar polgári törvénykönyvet, a polgári eljárásról szóló javaslatot és a novellát a büntető törvénykönyvről, rendezte az örökösödési eljárást, megjavította a bűntügyi statisztikát stb. A honvédelmi miniszterium számos intézkedéssel járult hozzá a honvédség kiképzésének, harcalképességének és adminisztrációjának a tökéletesítéséhez.

A második rész a népességről, közegészségügyről, mezőgazdaságról, bányászatról, kohászatról, iparról, kereskedelemről, külkereskedelmi forgalomról, közlekedésről, pénz- és hiteltügyről, biztosítási ügyről, tűzkárokról, közoktatásügyről, egyházi és hitéleti, valamint a jogszolgáltatásról kimerítő kommentárt ad a harmadik részben foglalt statisztikai táblázatokhoz.

Színház.

Az anyaföld.

— Népszínmű 3 felvonásban. Írta: Géczy István. Zenéjét és ének-szövegét írta: Moesáry Imre. Színpadon Zomborban először vasárnap, október 18-án.

A cím azt gyaníttatja velünk, hogy Géczy, ez a tisztán lírikus természetű színmű, ebben a darabban valami bazafiságtól áthatott lélekkel megírt színművet mutat be. Van benne valami, de mást is céloz vele: a mindegyre erősödő és fölbujzó paraszt szocializmust szeretné kiirtani, okul mutatván be, hogy peccatur intra et extra muros. Nagyszerű feladat, munkára ösztönözhetne egy Shakesperet is. E feladat megoldására azonban nem való sem Géczy, sem a népszínmű.

Valahol a Tisza hátán az aratásra szegődött parasztság nagy része sztrájkol, mert Solyom Andrásról (Irsay) és Csombok Péter lakatostól (Leövey), meg Banya Agnestól (Arday) fölzigatva, oly követelésekkel lépett a földesur elé, a miket ez teljesíteni egyáltalán nem hajlandó. Bence Miklós főszolgabíró (Berki) more patrio csendőrrrel és katonasággal akarja kapacitálni a tömeget munkára. Hasztalanul természetesen. A másik, munkára hajló rész, élén az alázatos, szavatartó Eröss János áll (Lomniz), Solyom veje, akit írja, mint telivér szocialista, ezért halálra gyűlöl. Ez nagy baj, mert János öccse Mihály (Gyártás), Solyom gazda másik leánya a szerelme Boriskába (Murányi). Mihály pedig épp ekkor jön haza mint katona, hogy a főszolgabíró parancsára szüleit és ismerőseit löje, kaszabolja le. Mi természetesebb tehát, mint az, hogy Solyom ezek után kétszeresen gyűlölje Erösséket (!) Persze Géczy a maga szocialistával a

rendszer vakeszközeit és nem a rendszert gyűlölheti meg. Ez volna a mese első csomója, mert az, hogy a szocialisták megtámadják a dolgozni kívánókat, nem egyéb, mint igazító szer hatás nélkül, a miből alkalom kínálkozik a szocialisták hirdetésére. Csombok gyomorgonyörkötető frázisokkal terjeszti az ígét, Eröss János és felesége Eszter (Palfy) nemes szándékkal bár, de együgyűen védik a szavatartó paraszt magatartását a törvény és rend alapján. Egyedül Sustákot (Tukorai), a tudákos, politikai parasztot hódították meg, míg Eröss majd hogy meg nem gyilkolja apóst, mikor nem engedi, hogy munkába álljon. Itt akár vége is lehetne a darabnak, mert ép annyi, csak nem olyan a tanulság a következő részből, mely bátran új darab alapján szolgálhatna, mert csak arra való, majdnem minden oki összefüggés nélkül, hogy bemutatassa, mily csekély az erkölcsi tisztaság intéző törvényeink végrehajtóiban, a mi egyik főoka a szocializmus oly hirtelen terjedésének. E részben próbálja Bence elcsábítani Eröss János hugát, Mihály jegyesét, ebben leplezik őt le, ekkor lövet a népre, ekkor öli meg őt Solyom, ép midőn leányát bűne akarja kényszeríteni. Ez lesz Solyom halálának is az oka, a ki az egész történeten át egy szót sem hall az anyaföldről, s ő se mond. Halálós ágyán tér meg, isten tudja, milyen csoda folytán, annyira, hogy a haza rögéért, az anyaföldért rajongjon. Mielőtt meghalna, még megáldja Mihályt és Boriskát, Janost és nejét, kikkel szintén, érthetetlen okból, kibékül.

Ezzel ér véget a darab. Nem fejtett meg semmit, sőt még a predikáció is kevés. A mi sikere volt, azt kizárólag a kitérő előadásnak tudható be.

Irsay, a ki beugrott Vadász helyett, oly helyesen alakította meg Solyom szerepét, hogy alig hittük volna, hogy ennyire megfelelően feladatának. Berki, mint Bence főszolgabíró, olyan brutális és cinikus volt, hogy ama jó időkben bátran elment 13 próbás számban. Arday mint Banya Ágnes alakítása is kitérő volt, a bukott s bukása okozóját gyűlölő már vén szipirtót oly természetesen adta, hogy az ember a szemének nem hitte, hogy ez csak színpadi alakítás. Említésre méltó még Tukorai Sustákja, kit pompás humorral játszott meg. A többi szereplő valamennyi megállta helyét.

A zenéjéről annyit, hogy kedves, kellemes, fülbe-mászó itt-ott; azonban a magyar népdal zamata hiányzik belőle.

Napoleon öcsém.

Bohózát 3 felvonásban. Írták: Gutty Soma és Rákosi Viktor. Színpadon került hétfőn, október 15-én.

Rákosi — Sipulusz bohókás tárcából, Gutty — Gutty humoros törvényszéki karcolataiból jól ismeri az újságolvasó közönség. Két ily jövedvő író fogott össze, hogy a közönséget jó kedvre derítse. A bemutatott újdonság csakugyan állandó derülttségben tartotta az egész házat.

A darab meséjéről beszámolni alig lehet. Az egy-mást üző hajtó, egymás tetejére torló bohóságok tarkabarka szövevénye tölti be a három felvonást. Tályai Kálmán, fiatal, kikapós ügyvéd itt is, ott is, de különösen a „Vig szalmaözeveg”-hez címzett vendégelőben éppen nem jogos ügyekkel foglalkozkodik s a sokszor már igen szűk kelepceből az élbetelenség jöszivű segédje: Napoleon öcsém mindig szerencsésen kiszabadítja. E tengely körül a legkacagtatóbb helyzetek, a legbolondosabb figurák forognak.

Az előadás — leszámítva az I. felvonásnak némi vonatottságát (ami különben a darabnak is hibája) — igen jó volt. Szalóky (Napoleon öcsém) pompásan betöltötte gondviselő szerepét. Tukorai (Ripacs) az othellokodó színházi sugó bolondos szerepében csak fokozta eddigi dicséretes érdemeit. Nagyon kedvesen és finoman játszott Dulich M. (Flóra), a sugó felesége, Lomniczy (Tályai, ügyvéd), Murányi J. (Tályainé) jól játszottak, csak arckifejezésük hideg merevsége a szokottnál is feltűnőbb volt. Irsai (a mérnök) jól játszott volna, ha jobban tudta volna a szerepét. Maczák, a „gyilkos” — egy teljesen fölösleges alak — szerepét Vadász helyett Berki játszotta kifejezően.

Telt ház kacagott a sikertelt bohózatnak.

Az egyszerű barát magánlelkésedése, feljajdulására, intésére, kérésére megmozdul Nyugat egész világa. És nagy hevülettel alig szónokolta végig a templomokat, szava országokszerte visszhangot ver fel s egy gondolat villan végig Európán, egy vélemény szárnyalt végig — jámbor ábránddal — a lelkeken.

Vágytól hajtva indulnak a keresztény vitézek, az eszme hordozói, hogy meghajlásra bírják a pogányt. Szinte ég a föld a talpuk alatt. Tenni akarnak azért a földért, amelyet Jézus megszentelt életével, halálával. Ennek az eszmének élve megvetették ott a lábukat, ahol véres hullott az országra, de tömegesen termett a babér és osztogatták a vitézség cseragát, a két oroszán által is markolt emereket.

Nyugat világában — mikor Napkeleten, a Szent-földön, az urvasora terme mecsét lett — a királyok elhagyták népket, elváltak egymástól a jegyespárok. Tehetetlen öregapa a fiát, unokáját küldi a szent harcba, hogy a pogánytól hódítsa el a Szentföldet, sajnálja, hogy maga nem mehet, gátolja a kora.

Nagy dolgok voltak ezek, melyek fényt csaltak a szemekbe, pirt az arcokra, melyeket kicsinyelni nem lehet.

A legendás időkben sokan rajtaveszték, de a nagy események, melyeknek a részesei voltak, megvésték a történelem határát.

Tökéletlen közlekedési eszközökkel, járatlan ellenséges utakon, az emberiségnek a milliói és milliói sok életveszéllyel zárandokolnak testük, lelkük nyomorúságával a szenthelyekre, Jeruzsálembe, Bethlehembe, Názarethbe, a Szentföldre. Sokan boldogok voltak abban, hogy ott halhattak, ha boldogtalanság is szakadt a nyakukba, ha végzetük rohamos szárnyalással is sötétedett feljük.

En is itt vagyok. Sokan jöttünk, még többet találtunk itt.

Örülök szívemből, hogy én is voltam a Szentsir-templomban s abban a nagy multat a jelenel összefolyini láttam.

Elmélkedtem tovább... Olyan jóleső az ezen a szenthelyen.

Előrehaladt nemzetekké váltak azok, akik befogadták amit a Messiás*) mindenkit felölő szeretetével hirdetett. Az ő szelleme, az ő keze nyoma mindenben.

*) Messiás a zsidó másiákból, fölketent, megígért jelent.

Mások pátriárkális maradiságukkal, maig sötétben botorkálnak, akik süketek a Jézus tanítását meghallgatni. Vitathatlan dolgok ezek. Mikor pedig megfogták a hiterő, a hus perbe szállt az észsel, zavar uralkodván az elmében, a megtévedt lélek nagyot botlott, meghanyatott a hitélet és a Krisztus igája a gyarló emberen sebet tört; iparkodtak az emberek e miatt egyben-másban megkönnyíteni a terhet, de a lényeg, az ösztönök és érdekek törvénye mellett is, a politikai vegyeskereskedés dacára is megmaradt, a lényeg most is ugyanaz, habár a mi időnknek rohanó kerekait nem hajtják már a léleknek a nemesebb erői; de a hit nem kutat, nem tesz ellenvetést.

Törölődnek a gondolatok továbbra is fejében. Ödöngök és nézem azután a sok zarándokot; bűjt-baját elhozva, élő hittel, a hagyomány hatása alatt nap-nap után, mint gyűlög a világ minden tájáról, könnyű sapkásan, magas, bundás süvegben is.

A megvizsgált lelkeknek nemhogy fogynék száma, növekszik. Gondör hajú, fényes homloku indus pap, husos ajku, földfeletke szívesen apáca is van köztük. Ragyog az ében-fekete arca. Messze földről jöttek. Hó-Indiából, Abessziniából, Afrika Svájciából, ahol a nap jobban perzsel. Találkozik a mennyei birodalom hajfonatos, az elaggott nemzet sárga fiaiból is néhány különös példány, mondjuk egyszerűben: emberkülönlegesség. Mandula-szemű és mandula színű asszonyép is nagyon köztük. Tatár szegletességet is vettem észre néhány fejen.

A sok görög pap hajlongva hányja magára a soknál több keresztet, összevont ujjakkal. Boldog aki misézni, imádkozni közelebb fér Golgothához, a Szentsir sziklájához s meghatottságában, lelki ábrándozásokba merült szeméinek könnyeivel öntözheti, moshatja azt.

Ember ember hátán tolong. Sorspróbált emberek. Ázsia belsejébéli népek gyakran fordulnak meg itt.

A világyelvek mellett karikát vet itt a kisebb nemzetek nyelve is. A babiloni torony faltövénel beszélhettek ennyiféleképpen, mikor az Isten összezavarta a nyelveket.*)

A művelődés áramlatától érintett és nem érintett tömegek tömörülnek a szenthelyek körül. Az ur, urasszony

*) Egy francia nyelvész, buvárkodás folytán megállapította, hogy a földön élő emberek 680 féle nyelven beszélnek. Amerikában 147, Ázsiában 123, Ausztráliában 117, Afrikában 114, Európában 89, egyéb helyeken 90 eltérő nyelven.

a kisérétével, a szegény vállba akasztott butyoraival. Eljön ide, kit a tehetség és szerenese visz. Elér ide, akit az ág is huz. Ide talál az is, kinek felszakadt a sebe! Mind egyképen nyikorogtatja a templomajtókat.

Ki alkotott a földön legnagyobbat? Kérdem végre önmagammat.

Vitathatatlanul az az Isten fia, világ világossága, világ megváltója, akinek az eljövételére nagy erős szükség volt az emberiségnek, aki a béke, szeretet és egyenlőség tanát, mely a földön ismeretlen volt, az égből hozta le és halálával, feltámadásával, nem multó jelszeggel világerejűvé szentesítette az ígét. Világtörténet és biblia mondja azt.

Ennek a Messiasnak, aki megpecsételte a tanítását a Kálvárián,*) jöttünk mi a kinszenvedés útját, nyomában megnézni Jeruzsálembe, ahol útját, kisértet és egyenlőség jogot tartott az idők mulásával nem kibebédő minden idők és nemzetek kegyelele — nagy kinsékekkel, örökkön tartó fényességgel jelölt meg a felszabadított emberiség. Utja, sirja fölött eliramlott évezredek dacára is a kegyelet viraszt, a multnak képét beleszóva a jelenbe.

Sirjába hanyatlott századunkkal tizenkilenc század záródott le azóta, hogy

„Resurrexit,
Sicut dixit“

és az ő dicsőségéből nem vezett el semmi sem.

„Regina coeli laetare.“

A hit anyaga azóta folytonosan küzd a hitetlenség ördögével és az ő dicsőségéből még sem vész el semmi sem.

Ami itt lejátszódtott, az embereket mindig meg fogja indítani. A toll, ecset megremeget a kézben, mikor ir, fest.

Valóban husvétii érzelmek vesznek erőt rajtunk, megragadják a képzeletünket, mikor a Szentsir-templomban gondolkodva esünk.

Vallásos érzéssel tele szívhatjuk a lelkünket — agg bölcsék vallásos békeigét hallgatva — a Szentsir-templomban. Lehat ide Isten szeme, pillantása.

Venite adoremus!

*) Calvaria, Jézus keresztre feszítésének a színhelye. Nem mindenki járhatván a kereszt útját Jeruzsálembe, az egyház megengedte a kálváriák felállítását keresztel és a kereszt útját ábrázoló képekkel. Hazánkban legszébb a selmei kálvária.

A szultán.

— Nagy operette 3 felvonásban. Irta: Verő György. Szinre került kedden, október 16-án. —

Félig telt ház előtt adták a népszínház eme műsor darabját és pedig jó előadásban. Nagy szakértelemmel dirigált Ligethy; a zenekar igen szépen játszott, megáltszik rajta az ügyes karmesteri kéz. A mi az ének karokat illeti, leszámítva a két hibát, teljesen megfeleltek. Huckstädt I. (Szultán) kellemes hangjával és játékaival megnyerte a közönséget. Fjatal, kezdő művész, kibevan akarat és tehetség. Irsaynál „rettenetes“-ebb basát is láttunk már; szerepének gyengén felelt meg. Szalóky valóban „kellemes“ volt; „bozom“ is az elismerést. Deák (Ali) alakítása pompás volt. Lónyai P. (Roxelane) gyönyörűen nézett ki és kellemesen csicsereggett. Dulich (Delia), Lorándi (Gaston) dicséretesen előmozdították az est sikerét, mely azonban a szokottnál sokkal gyengébb volt.

Elektra.

— Tragedia 5 felvonásban. Irta: Sophokles, fordította Csiky Gergely. Szinre került szerdán, október 17-én. —

Klassikus dráma, görög tragoedia a zombori szinpadon! A legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Köszönet a nemes törekvésű igazgatónak, hogy nekünk ezt a magas szellemi élvezetet megszerezte.

Az előadás áttekintésül álljon itt — nagyrészt a fordításhoz irt bevezetés szerint — az esemény vázlata: Agamemnon, Argos és Mykene királya, Trója ostromára indulván, egyik leányát, Iphigeniát is magával vitte. Kedvezőtlen szelek miatt a görög hajóhad kénytelen volt Aulisban vesztegelni, míg a jóslat ki nem jelenté, hogy csak akkor fordulnak meg a szelek, ha Agamemnon leánya, Iphigenia föláldozásával megengeszteli a haragvó Artemis istennőt, kit egy vadászati alkalmával megsejtették. Agamemnonban győződött a hazafi atya fölött, föláldozta Iphigeniát a görög sereg Trója ostromára indult.

Tíz évi hadjárat s Trója lerombolása után Agamemnon hazatért. Az alatt neje, Klytaemnestra, megszegette női hűségét, s bűnös viszonyt kötött Aegisthossal, ki a távollévő király trónját bitorolta. A hazatérő Agamemnon neje és Aegisthos orozva meggyilkolták. Megakarták ölni a fiát Orestest is, de Elektra egy hű rabszolganévelőre bízva öcsését, Phokis királyához küldte.

Nem volt egyetlen férfi Argosban, a ki boszút álljon Agamemnon haláláért, csak Elektra nem mondott le a boszu gondolatáról. Atyja gyilkosainak házában élve szüntelen szemlélte veti elkövetett bűnüket. Szenvedte büntéseiket, bántalmaikat, azon reményben, hogy Orestes majd hazatér, s boszút áll a gyilkosokon. Végre baha érkezik Orestes. Óvatosságból azonban először halálbírt jelenteti a nevelővel. Elektra szívettető jajtással omlik öcsése vélt hamvvedre fölé, mire Orestes megismerteti magát, s nénijét is buzdítja, végrehajta szörnű boszuját. Először anyját, aztán Aegisthost öli meg; — a végzet betelt.

A szereplők közül magasan kiemelkedett Arday Ida (Elektra). Ne hasonlítsuk Jászay Mariboz! — külön is méltó ő megítélésre, az ítélet pedig: föltétlen dicséret. A hogy ő a szerencsétlen Elektra keserves panaszait elbúgta, majd hatalmas kitörésekkel elzúgta, — a hogy a holtak vélt Orestest siratta, hamvvedre fölött nyögött, zokogott, — majd a hogy az élő Orestesnek telhetetlenül örült s kitörő örömet visszafojtotta: az mind a legtisztább, legigazabb művészet volt.

A többi szereplők mind komoly igyekezettel támogatták a hősnőt. Lomniczy (Orestes) nemes hévvel játszott és szavalt. Feltűnő, de szoborszerű szépség volt Murányi Juliska (Chrysothemis); azonban ő is szépen szavalt s a többszöri tapsot méltán megérdemelte. Jók voltak: Berki (a nevelő), Perczel M. (Klytaemnestra), Irsai (Aegisthos).

Elismerés illeti az ügyes rendezőt is.

Ilyen minden tekintetben magas színvonalú előadást még nem láttunk szinpadunkon. Kívánatos volna, hogy szakcszerű magyarázattal megismételjük ifjúsági előadásul.

Jövő heti műsor. Hétfőn: *Sabin nők elrablása.*

Kedden: *Kis boszorkány.* Szerdán: *Kamelias hölgy.* Csütörtökön: *Kurucfurfang.* Szombaton: *Baba,* kerül szinre.

Ujdonságok.

Nagy idők tanuja.

— Dosztig József halála. —

Bács-Kuláról vessünk a szomorú hírt, hogy Dosztig József, Bács-Kula községjegyzője, volt 1848/49. évi honvédfőhadnagy, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, folyó évi október hó 16-án elete 73. évében elhunyt. Egy becstelenben, munkában eltöltött élet ért véget. Dosztig József kora ifjúságától kezdve mindenkör a köztisztviselői pályán állott és késő agkoráig az egész társadalom közbecsülését és tiszteletét bírta, a mely most koporsójánál öszinte mély részvételt adozik áldott emlékének. Halálának híre nemcsak a vezetése bízott községben, hanem vármegye szerte széles körben öszinte mély részvételt keltett.

A megboldogult életrajzi adatait a következőkben közöljük:

Dosztig József 1828. január 12-én született Szegeden. A középiskolákat szülőhelyén és Temesvárott végezte. Ez utóbbi helyen iratkozott be a jogra is 1847-ben; de az időközben kitört szabadságharc miatt az iskolák bezáratván, Dosztig József már 1848. április elején Budapestre ment és a II. honvédszászlóaljba lépett mint káplár. Innen Szegedre, majd O-Becsére, Bács-Földvárra, Szt. Tamásra került, mindenütt részt vett a csatározásokban. Részt vett Bács-Földvárnál a római sáncokból támadó szerbek ellen vívott ütközetben, Szent-Tamáson ostromában két ízben is, a kamenci és kátyi csatákban, mely ütközetekben kétszer is megsebesült.

A világios fegyverletétel illetőleg Pétervárad átadása után, mert ez volt dicső szabadságharcunknak utolsó jelenete, amelyben még Dosztig József is részt vett, Mélykútra, innen 1850. március 3-án Bajára került, ahová kormánybiztosi irinnak nevezetett ki. A következő évben már Báth-Monostor, majd 1853-ban Dautova község jegyzője lett. 1863-ban Kis-Hegyesre helyettes

jegyzőnek, 1870-ben pedig megyei tb. aljegyzőnek választott meg. Innen már a következő évben Kulára került, mint járási szolgabíró, amely állásából a község bizalma és szeretete 1877. március 27-én a jegyzői állásra hívta meg. A járás és község szolgálatában tehát 30 évet töltött és itt érte őt ez év elején sok évi hű és buzgó szolgálatának elismerésül a legmagasab elismerés: a királyi kitüntetés.

Az elhunyt Dosztig József nevéhez fűződik a megyei választások egyik legérdekesebbje. A hetvenes években megtartott megyei választások alkalmával az almási járás főszolgabíró jelöltje volt, mivel szemben Dregán Péter pályázott ezen állásra. Dosztig József az akkori főispán Mártonfi Károly jeltölte volt, míg Dregán mellett az ellenék állott. Oriási harc közepette folyt le a választás, melyet különösen az tett igazgatóvá, hogy Dosztig József megválasztásával vagy bukásával a főispáni kérdés összefüggésben állott. Dosztig József egy szavazattal megbukott és nemcsak Mártonfi Károly is beadta lemondását. Jellemzi a helyzetet és a küzdelem heves-ségét az, hogy a 600 megyei bizottsági tag közül 560 leszavazott.

A szabadságharc végén Péterváradon volt bezárva társaival együtt sehogysem akarta elhinni, hogy a magyar fegyverek diadalának immár szomorú vége lett. S így a várat körülvevő osztrák seregnek nem is akarták megadni magukat, majd salvus conductust kapott, hogy az országban körülnézzen és a valóságrol meggyőződjék és a bezárt seregnek a való tényállásról referáljon.

E közben kereste fel Haynaut, kinek fenyegetéseire magyarosan megmondta a véleményét, mire Haynau elfogatta. Nemsokára azonban Haynau belátván a hadi szabályokkal ellenkező eme tettét, mert hisz az ő serege adta meg Dosztignak a pas-partout, Dosztigot szabadon bocsátották. Haynau ezen a hadi jogba ütköző eseménye akkoriban a külföldön is erős bírálat tárgyává tétetett és az angol lapok keményen megrótták ezért az osztrákokat.

A megboldogult híven őrizte haláláig az angol újságokat, a melyek esetéről szólnak és nem egyszer könnyes szemekkel mutatta meg barátainak az elsárgult papirokat.

Megemlékezésre méltó az is, hogy Dosztig József eddig az egyedüli, a ki megyénkben a törvényhatósági bizottságok szervezése óta, annak választott tagja volt, megszakítás nélkül, egész haláláig.

Elhunytáról rokonai a következő gyászjelentést adták ki. Alulírottak fájdalomtól megtört szívvel jelentjük a hön szeretett nevelő atyja, nagybátyja, illetve sógorak Dosztig József Bács-Kula község jegyzőjének, az arany érdemkereszt tulajdonosa, Bács-Bodrogh vármegye törvényhatósági bizottsági tagjának 1900. évi október hó 16-án d. u. 5 órakor elete 73 ik évében, a halotti szentségeknek ájtatos fölvétele után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült teteme folyó hó 18-án délután 4 órakor fog a helybeli római katolikus sarkertben örök nyugalomra tetetni és az engesztelő szentmise áldozat lelki tüdőért folyó hó 18-án reggel 8 órakor fog az Urnak bemutatni. Bács-Kulán, 1900. október hó 16-án. Béke lengjen drága porai felett! Stokbauer Géza, nevelt fia. Fratricsevits Margit, Fratricsevits Etelka, nevelt unokái. Özv. Paacs szül. Fratricsevits Mária, Szabadka szül. Stokbauer Etel, unokabugai. Stokbauer József, unokaöcsése. Özv. Devits szül. Fratricsevits Julianna, özv. Rogovits szül. Fratricsevits Eleonora sógoróni. Fratricsevits János, sógora.

Áldás szentelje meg drága emlékezetét!

Kinevezés. A honvédelemügyi miniszter Zerkó Henrik szegedi csendőrkertlebeli hadapródót csendőrtiszthelyettesé nevezte ki és az ő-becei csendőrszaksz parancsnokságával bízta meg.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Stefanovich Zsárkó titeli járásbírói aljegyzőt az újvidéki törvény-székhez helyezte át.

Kinevezés. A szegedi főügyész Nagy Lajos titeli járásbírói fogházort a nagy-kikindai törvényszéki fogházhoz őrmesterré nevezte ki.

Törvényszék Baján. Megemlékeztünk már arról a mozgalomról, melynek célja, hogy Baján visszaállítsák a törvényszék, melyet 1874. évben vettek el tőle. A törvényszék kérdésével foglalkozott a napokban Baja város törvényhatósági bizottsága is és elhatározta, hogy a törvényszék visszaállítása érdekében deputációt küld Plósz Sándor igazságügyminiszterhez. A küldöttség vezetője Hegedüs Aladár dr. polgármester lesz, aki memorandumot ad át a miniszternek, amelyet az összes országgyűlési képviselőknek is megküldenek.

Eljegyzés. Legifjabb kamjonkai Szemző István, a gróf Pálffy nevet viselő cs. és kir. 8. sz. huszárezred tartalékos hadnagya, eljegyezte Geyer Matild kisasszonyt, néhai Geyer Henrik és neje szül. Leibach Krisztina leányát Cserevenkán. Az eljegyzést a kamjonkai Szemző és Geyer-család a következő jelentéssel tudatja: Kamjonkai dr. Szemző Mátyás nagybirtokos és neje szül. saardi gróf Soussich Agosta örömmel tudatják fiúknak legifjabb kamjonkai Szemző István t. huszárhadnagyának Geyer Matild kisasszonnyal történt eljegyzését. Deszpot-Szent-Iván, 1900. október. 18. Özvegy Geyer Henrikné szül. Leibach Krisztina nagybirtokosú örömmel tudatja leányának Geyer Matildnak legifjabb kamjonkai Szemző István urral, a gróf Pálffy nevet viselő cs. és kir. 8. számú huszárezred tartalékos hadnagyával történt eljegyzését. Cserevenka, 1900. október 18. — Zavartalan tartós boldogságot kívánunk az ifjú párnak.

Szarvasvadászatok eredménye. A Vadászlap érdekes kimutatást közöl új számában az idei nevezetesebb szarvasvadászatok eredményeiről. Ezen kimutatás szerint az apatini községi vadászterületen az ottani vadászársaság tagjai egy 14 es, két 12-ös, öt 10-es, négy 6-os, két villás és négy nyársas szarvas bikát, vagyis összesen 18 darabot ejtettek el.

Ügyvédi kamarai közgyűlés. A szabadkai ügyvédi kamara választmányának f. hó 6-án tartott ülésében hozott határozata alapján az ügyvédi kamara folyó hó 28-án délelőtt 10 órakor a kamara helyiségében rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgya: A budapesti kamarának a megalkotandó országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet tárgyában kidolgozott alapszabály tervezete és erre vonatkozólag a nmagu igazságügyminiszter urnak 26827/900 I. a. sz. a. kelt rendelete folytatandó felterjesztés fogja képezni.

Eljegyzés. Mály István deési pénzügyigazgató-sági segédtitkár, a ki nemrégben még a zombori pénzügyigazgatóságnál is működött és városi ifjúságunk közkedvelt tagja volt, eljegyezte Gergelyffy Olga kisasszonyt Deés-Aknán.

Nagy idők tanuja. Adamkovits Sándor zombori polgár, 1848—49 iki honvédermester életének 70. évében meghalt. Haláláról gyászba borult családja a következő jelentést adta ki: Alulírottak a legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy felejtlenül jó férje, illetve édes atyjuk, nagyatyjuk és apósuk Adamkovits Sándor 1848—49 iki honvédermester folyó évi október hó 18-án reggeli 6 órakor életének 70. évében hosszas betegség után jobblétre szenderült. A felejtlenül halott hült teteme folyó évi október hó 12-én délután 4 órakor fog a gyász-házban (Szent-ai ut. 127. sz.) a r. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a Szent Rókus sarkertben örök nyugalomra tetetni. Zombor, 1900. évi október hó 18-án. Béke hamvainak! Adamkovits József, Adamkovits György, fiai. Adamkovits Józsefné Rozália, Adamkovits Györgyné szül. Schumacher Paula, menynei. Adamkovits Sándorné szül. Bézy Sarolta, özvegye. Adamkovits Mária, Adamkovits János, Adamkovits Nándor, Adamkovits Kornélia, Adamkovits Ilonka, unokái.

Hymen. Wollner Vilmos zombori gépkereskedő folyó hó 28-án vezetni oltárhoz Újvidéken Böhm Ninuska kisasszonyt, Böhm Ignác újvidéki kereskedő leányát.

Eljegyzés. Dr. Simonovits Vilmos, b.-keresztvári községi orvos eljegyezte Bernát Margit kisasszonyt Beélről.

Halálozás. Luszkánzy Bertalan Kucura község jegyzője életének 56. évében elhunyt. Haláláról vettük a következő gyászjelentést: Özv. Luszkánzy Bertalanné szül. Polyák Anna ugy a saját, valamint az összes rokonok nevében mély fájdalommal jelenti hön szeretett férjének Luszkánzy Bertalan községi jegyzőjének folyó évi október hó 16-án délelőtt 10 órakor életének 56-ik évében váratlanul bekövetkezett elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi október hó 17-én délután 4 órakor fognak a helybeli gör. kath. sarkertben az anyaföldnek átadatni és az elhunyt lelki tüdőért folyó évi október hó 18-án fog az itteni gör. kath. templomban az engesztelő szentmise-áldozat az Urnak bemutatni. Kucura, 1900. október hó 16-án. Áldás és béke hamvainak!

Duhaj legények. Pölche Rókus szabadkai sühanc kocsiával neki bajtott Nagy Torma József kocsi-jának. Emiatt szóváltás keletkezett közöttük, mely azzal végződött, hogy Pölche nagybátyjával, Pölche Lukácsal egy összeverték a fiatal legényt, hogy másnap belehalt sebébe. A szabadkai esküdtségi Pölche Rókus halált okozott súlyos testi sértés büntetése miatt hat évi, Pölche Lukácsot négy évi fegyházra ítélte. A benyújtott semmisségi panaszokat a kuria ötödik büntető tanácsa elutasította.

Halál az utcán. Sztójánovics József újvidéki magánhivatalnok tegnapelőtt délután a budai zivatar utcában összeesett és mielőtt orvosi segély jöhött volna, meghalt. Minden valószínűség szerint szívizéltűdés érte.

Megvadult bika. Bikityről írják lapunknak: Tegnapelőtt délután Lehner Antal tehenépasztor a csordát hazafelé hajította. A hajtás alatt a községi bika megvadult és agyontaposta Scherer Mariska varróleányt. A száguldó és bömbölő bikától megbokrosodott Lakits Dusának két lova és elragadta a kocsit. Lakits nem bírta a lovakat megfékezni és a kocsit örült vágatás közben neki akadt egy táviró oszlopnak. Lakitsné és fia kiestek egy kórakásra oly szerencsétlenül, hogy mindkettő szörnnyet halt. A nagy szerencsétlenség, melynek három emberélet esett áldozatul, roppant igaztóságot keltett a községben. A rendőrség Lehner tehenépasztor letartóztatva.

Városi költségelőirányzatok. Zombor város polgármestere közli, hogy az 1901. évi nyugdíjalap, házipénztár és kövezési alap, valamint az 1901. és 1902. évi uti alap költségelőirányzatok a városi közgyűlés által megállapítottán, az erre vonatkozó közgyűlési határozat kapcsán folyó évi október hó 17-étől számított 15 napon át Gyurisits György városi főjegyző hivatalos helyiségében közszemlére kitétték s ellene felebbezések ugyan-ezen idő alatt a város polgármesteréhez címezve be-terjeszthetők.

Műkedvelői előadás. A gajdobrai tantesztület folyó évi október hó 27-én a kaszinó összes termeiben a kalocsai „Tanítók Háza“ javára táncal egybekötött műkedvelői előadást rendez a következő műsorral: Szinre kerül: 1. „A kis világgyűjtő“. Monológ Hegedüs Zsigmondtól. Előadja: Kubesch Mariska k. a. 2. „A csiszolatlan gyémánt“. Vigjáték egy felvonásban. Buckstone után angolból. Személyek: Lord Plato, Tiefenbach Rezső ur. — Mary, neje, Beck Anna k. a. — Evergreen, Lord Plato unokaöcsése, König György ur. Margery, neje, Rickert Juliska k. a. — Blenheim, kapitány, Vass Péter ur. — Joe, Margery unokatestvére, Reiter István ur. Történik Evergreen birtokán. 3. „Dalra.“ Polka Martinecztól. Vegyeskar zenekísérettel, előadja az énekkar.

Helységnévtár. A magyar korona országainak helységnévtára 1900. Most jelent meg e hasznos kézikönyv legújabb kiadása, melyet dr. Jekelfalussy József, az országos statisztikai hivatal igazgatója szerkesztett. Az új kiadás a régi, jónak bizonyult nyomoknál halad. A szoros betűrendbe szedett helységekrol közli a szokásos statisztikai adatokat, a ház és telek számát, a lakosok nemzetiségét, vallását, a pénzügyi, bírósági, postai és távirai beosztást stb. Ára kemény vászonkötésben 12 korona. Megrendelhető a központi statisztikai hivatalban.

Ékszerlopás. Mult év december havában az újvidék—titeli vonalon utazott Czimmerer pancsovai ékszerész és Titenen arra ébredt, hogy 6—8 ezer forintot érő ékszereket tartalmazó kis táskája elvesztett. A gyuan azonnal egy vilóvai parasztagzda ellen irányult, de ő oly állhatatosan tagadott, hogy nem lehetett semmit rábizonyítani. Mar azt hitte Czimmerer, hogy soha nem fogja viszontlátni tárgyait, midőn Molnár vilóvai rendőrvetető értesítette, hogy két hónap óta a parasztagzda leánya a kólóban nagyon fel van diszítve granát kólíerrel, 5—6 karcasatot vesz fel és gyűrűt, amennyi az újjára fér. Az említett ékszerész Vilóvára utazott azonnal és a vasárnapi táncban csakugyan az ő drágakövei és szóval minden ékszerai voltak felismerhetők a szép Alexics Draginyán. Persze a csendőrség minden lehető megtett és szép eredményt mutatott fel, ugy hogy most már a bűnös Újvidéken vizsgálati fogságban van. Az ékszerész pedig kárpótolva lesz, mert Alexics egyik jobbmódu gazda volt a faluban.

Mezőgazdasági háziipari kurzus. A nép gazdasági ismereteinek öregbítésére rendezendő sorozatos téli előadások mellett a tél folyamán százbátvan helyen mezőgazdasági háziipari kurzus rendezését határozta el Darányi földmívelésügyi miniszter, ezekből vármegyénkire öt, Zenta városára pedig 4 esik. Minden földmives iskolában lesznek kurzusok. Ezek a mezőgazdálkodás során fölhasználható eszközök készítése sajátítható el, az egyes iparágaknál csakis ama tárgyak oktatása van fölvéve, melyeket terményei legelőnyösebb értékesítésére használhat a mezőgazda. Baromfi-, szőlő-, gyümölcs-kosarak készítésének elsajátítására lesz a főszó fektetve, melyekért még mindig tekintélyes összeg megy külföldre. A nők részére rendezendő tanfolyamokon a halgatók a különféle zöldség és gyümölcskonzerválásban nyerneket helyes utbaigazítást s általában a miniszter, ki ezen téli kurzusok rendezésére 27,000 korona segítséget utalványozott, valamint a gazdasági vándortanárokat a póttanfolyamokon való oktatásra utasította, elrendelte, hogy a kézműiparnak konkurenciát nem csinálva, tisztán gyakorlati és a mezőgazdasági háziipar körében maradvá, vezessék e kurzusokat.

Agynlótt orrvadász. Városunk batárában az orrvadászok a vadászati idején megnyitotta óta annyira elszaporodtak, hogy városunk rendőrségének kivételes rendszabályokat kellett életbe léptetnie. A lovasrendőrök — ugy szólván — permanens szolgálatban vannak és a batárban portyáznak. Mándits István egy rendőr társával a napokban Danis András bált-monostori fiatal legényt vadászat közben tetten érték. Ártalmatlanná akarták tenni és felszólították, hogy adja át löfegyverét és kövesse őket. Az orrvadász sáncra azonban ellenkezett és segítségért kiáltott. A kukoricásból erre előtörtetett a suhanca apja és minden szó nélkül Mándits István rendőrré vetette magát. Dulakodásuk közben a rendőr karabélyá véletlenül elült és a vadászot mellette találta. A súlyosan sértült vadászt a tanyára szállították, a hol néhány órai szenvedés után meghalt. A büntügyi vizsgálat folyamatban van.

Elfűrészt kéz. Milkó Vilmos és fiai új-verbázi gőzfűrészt telpérol nagy szerencsétlenségről ad hírt új-verbázi tudósítónk. A gyártelepen a gépbázban egy működésben levő acélfűrészt elfűrészelte egy munkás jobb kezét, úgy, hogy a munkás egész életére nyomoreka marad vigyázatlanságának. A gépbázban volt alkalmazva Baacke Henrik fűrészfűrészi munkás és a keretfűrészt felügyeletével volt megbízva. A munkás észrevette, hogy a gép szerkezete közé hulladék esett és belenyúlt a gépbe, hogy azt eltávolítsa. E közben a gép elkapta jobb kezét és nyomorekká tette. A súlyosan sértült embert beszállították a kórházba.

Rablóvilág a Szerémségben. Ilics Tósa lázai és Minyin Zsvikó pavlovaczi illetőségű rabzsökevények, elkövetett kisebb-nagyobb rablásai után, folyó hó 6-án délután 6 órakor, a Továrnik és Sztotin közötti országúton, a „Gladon” nevű erdő mellett fegyveres kézzel megtámadták a vásárról hazatérő Rukavina József és Kosztanicz Iván vukovári kereskedőket és a náluk levő s 1000 koronát meghaladó készpénzt, két aranyórát, láncot, gyűrűt, nemkülönben a kereskedők pénztárcájában levő váltókat és egyéb magán okiratokat, valamint a kocsi és a lovakat is erőszakkal elvették és az így rabolt kocsin elhajtottak, a kifosztott kereskedők pedig gyalogszerrrel vonultak be a legközelebbi faluba. A horvát-szlavonországi országos kormány, — tekintve, hogy ezen rabzsökevények, amióta szökesben vannak, már több rendbeli utonállást követtek el — 500 koronányi jutalmat tűzött ki annak, aki a nevezetteket a hatóság kezébe szolgáltatja. A hajsza erre megindult és a horvátországi csendőrök Ilics Tósat saját szülőfalujá batárában egy faról, — ahol fegyveres kézzel az üldözésére kiküldött csendőrök ellen támadólag lépett fel — folyó hó 13-án lelőtték, Minyin Zsvikó azonban a lelőtt rabló feleségével onnan elmenekült; s a csendőrség nyomot vesztett. — Ezen utóbb nevezett rabló elfogásában a mi csendőrségünket, illetve a palánkai csendőrség derék parancsnokát, Nagy Lajos csendőr őrmestert illeti meg a dícsőség, mert az ő tapasztalt és fáradságot nem kímélő közreműködése folytán sikerült csak az elfogás. Ugyanis a rablók az említett kereskedők kifosztása után bejöttek Palánkára s az egyik csizmadiánál lakoszmát rendeltek meg maguknak s a vukovári kereskedőtől elrabolt váltókat, — mint rájuk nézve értéktelen dolgokat — borítékba zárva az illetőknek postán vissza küldték. Ez okozta vesztüket. Ezen nyomon indulva, a csizmadiával és az elkészített csizmával csendőrségünk átment Illokra, ahol a csizmákra egy bingulai ember varakozott. — Ezen ember vezetésével a csendőrök szalmás szekérbe bujva a rabló buvhelyét képező s a bingulai határban levő szállásra hajtottak, ahol Nagy Lajos őrmester és társai az ebédhez készülő Minyin Zsvikót ártalmatlanná téve elfogták s így a rablóbanda, — mely az egész Szerémséget félelemmel töltötte el s melynek tagjairól a nép ajkán egész legendák keletkeztek — megszünt. Az elfogott Minyin Zsvikó vallomása szerint a banda tagjainak a terve az volt, hogy működési tervüket meggyökere teszik át s itt maguknak elegendő pénzt szerezzve, fáradaimkuk gyümölcsöt élvezendő innen Szerbiába költöznek át. Mindezen tervük azonban csendőrségünk tapintatos és fáradságot nem ismerő éberségén tört meg s a virágzásnak induló rabló romantikának eleje vétegett s épen azért el nem mulasztatjuk derék csendőrségünk vezetőjének, Nagy Lajos m. kir. csendőrőrmesternek elismerésünket ezton is kinyilvánítani s nehez bivatásában való további kintartásra és sikerekre ezáltal is buzdítani.

A rámpás hatása. A szabadkai buckás bornak — így mondja a nóta — nincsen párja. Könnyen csúszik le a garaton és jókedv a hatása. Az ideai rámpás-szezonban azonban, mint levelezőnk írja — amióta az újbor folyik városunkban, az emberek ittas fővel botorul rontanak egymásra és verekednek, sőt, ugyszólván egy nap sem mulik el anélkül, hogy véres verekedések elő ne fordulnának. Egyik-másik belehal a szenvedett súlyos sérülésekbe, a másik hetekig, hónapokig nyomja az ágyat és nyomorek marad egész életére. A tegnapelőtt éjjel lefolyt sok véres verekedés közül messzire kimagaslík az alábbi vérengzés. Vig dalolás közben a nagymennyiségű elfogyasztott rámpástól feltörtve haladt Merkovits Sándor szabadkai lakos Vince nevű fiával és Budánovits Ferenc sógorával az utcán, miközben összetalálkoztak egy másik borközi állapotban lévő kompániával, a kik azzal támadták meg Merkovitsékat: „Mit énekeltek és lármáztok?” „Fogjátok be a szátokat!” Erre a joggalan

rendreállításra felháborodtak Merkovitsék és összeverekedtek a részeg kompániával, mely 6 tagból állott. Az éj sötétjében csakhamar fájdalmas segélykiáltások hallatszottak és egyik-másik vértől borítva fektült az utca porában. Csakhamar csend lett és az utóbbi kompánia, mint győztes vonult tovább. Merkovits Simon ép bőrrel menekült, de Vince fia és sógora összeverve, összeszurkálva vánszorgott tova a küzdelem színhelyéről. Merkovits Vince fején négy lyuk tátongott, teste 14 helyen volt összeszurkálva. A sógor feje csak két helyen volt beverve, testét pedig csupán hat szurak érte. Az öreg Merkovits, dacára a sötétségnek, a kompánia vezérfőfiát felismerte és azok ellen megtette a följelentést. A rendőrség nyomban megindította a vizsgálatot és Jovorkovits Márk polgári iskolai szolgát és Hügevecz Rókus parasztleányt letartóztatta. A súlyosan sérülteket a városi kórházban ápolják.

Büntény vagy öngyilkosság. Ujvidékről közlik velünk a következő hírt: Egy halálos végű mérgezési eset foglalkoztatja most az ujvidéki rendőrséget. Parag Eszter ujvidéki 22 éves cselédleány Jefremovits temerini-utcai kereskedőnél volt alkalmazásban. E hó 10-én délelőtt féltizenegy órakor gyomorgörcsökről panaszkodott és rövidre rá eszméletlenül összerogyott. Az előhívott orvosi segély — dr. Jokics Mladen városi főorvos — kolerint állapított meg és a leányt azonnal a városi kórházba szállította, hol a szerencsétlen leány délután fél három órakor úgy kinok közt meghalt. Dr. Stroné Ferenc kórházi orvos, a kórházban megvizsgálta a leányt és nem kolerint, hanem arzenikum mérgezést állapított meg. A rendőrség széles körben megindította a vizsgálatot, hogy kiderítse öngyilkossági eset vagy büntény fordult-e elő? A vizsgálat lesz hivatva ezen ügyben mielőbb világosságot deríteni.

Felölös szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ.

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Bács-Bodrogh vármegye alispánjától.

30455. sz.

alisp. 1900.

Arverési hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye alulirott alispánja részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a szekházeptlet javítása alkalmából kielejtezett ablakok, ajtók, zsalkok és ajtó-félfák **folyó évi október hó 29-én reggeli 9 órakor** a vármegye székházának kisebbik tanácskozási termében nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Miután a kielejtezett tárgyak értéke azok állapotához képest különféle, a kikialtási árat az államépítészeti hivatal jelenlétében kiküldöttje a helyszínen fogja megállapítani.

A vármegye alispánja vagy törvényszerű helyettese a folyó évi 842/közgy. 1900. számú batározatban nyert felhatalmazás alapján fentartja magának a jogot, hogy az eladási sorrendet a helyszínen megállapítsa, darab vagy csoportonkénti eladást a legjobb belátása szerint eszközöltesse.

Az óvadék mindenkor az eladásra kerülő tárgy vagy csoport kikialtási árának 10%-ja, mely a helyszínen az ott jelenlévő pénztárnok kezéhez készpénzben leteendő.

A vevő köteles a megvett tárgyakat az árverés napján saját költségén elvitetni.

Zomborban, 1900. évi október hó 16-án.

Karácson Gyula s. k.,

alispán.

3-1

Téli vendéglő megnyitás.

A nagyérdemű közönség becses tudomására hozom, hogy a bajai-uton lévő

„Apatini sörcsarnok“

diszesen renovált téli helyiségeit **folyó évi október hó 21. napján — vasárnap —** ünnepélyesen megnyitom és mélyen tisztelt vendégeim rendelkezésére bocsátom.

Kitűnő badacsonyi rámpás!

Pompás meleg és hideg ételek.

Számos látogatásért esd

Herche Albert,

vendéglős.

1197. szám.

kig. 1900.

Pályázat.

Karavukova községben leköszönés folytán a rendőrséget állás, mely a községi pénztárból havi utólagos részletekben fizetendő 600 korona készpénz fizetéssel, és egy utólagos részletekben fizetendő 480 korona készpénz fizetéssel van összekötve, megüresedvén, ezen állásokra pályázat hirdettetik.

Felbivatnak mindazok, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy kellelő felszerelt kérvényeiket legkésőbb **folyó évi október hó 25-ik napjáig** a községi elüljáróságra címelve adják be, mert a későbbben beérkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak. A felszerelést a község adja, a ruházatot pedig a megválasztott a sajátjából beszerezni köteles. Karavukova, 1900. október hó 12-én.

2-1

Az elüljáróság.

Zombor. Bittermann Ándor és fia könyv- és könyvmdájából.

ÜZLETMEGNYITÁS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy városunkban **Kossuth Lajos-utca (Sztójkovits-féle házban)** a modern kor igényeinek megfelelően **dúsan felszerelt kalap- és úri-divatáru üzletet** nyitottam. Üzletemet a nagyérdemű közönség figyelmébe és pártfogásába ajánlom. Zombor, 1900. augusztus hó.

Engusz József,
úri divatáru kereskedő.

Czedler János

ügyvéd, ügyvédi irodáját 1900. évi október 1-én a bajai-utca 10. szám alatt a Bunyi-féle házba (a szerb tanítóképezde mellett) helyezte át.

77. szám.

1900.

Pályázati hirdetés.

A bodrogh-monostorszegi községi népis-kolánál megüresedett tanítói állásra pályázat hirdettetik.

Fizetés: 1. 880 kor. törzsfizetés és a törvényes korpótlék; 2. 11 hold 1254 □ öl szántóföld haszonélvezete, mely után az adót és minden terhet a tanító tartozik viselni; 3. közös lakás, mely áll: két szoba, konyha, kamara, istálló, házi- és szertűskertből.

Ha ezen állásra a helyben működő tanítók valamelyike előléptettetik, akkor csak az előléptetés folytán megüresedő állás fog választás útján betölteni. A vidéki pályázók tehát e körülmenyire figyelemmel legyenek s folyamodványukban világosan érintsék, hogy kervényüket az előléptetés folytán megüresedhető állásokra is fentartják. Ezen állások kétrendbeliek.

Az első jövedelme: 1000 kor. készpénz és a törvényes korpótlék, továbbá szabadlakás (2 szoba, konyha, kamara, istálló és pince) nagy házikerttel.

A másodiknak javadalma: 800 kor. készpénz, a törvényes korpótlék és 100 kor. lakásbér.

E kétrendbeli állások tanítói a kincstártól még egyenkint 6-6 hold szántóföldet is haszonélveznek, melynek jövedelme azonban a nyugdíjba be nem számítható. A megválasztott tanító e kedvezményt a kincstártól újólag kérelmezni tartozik.

Csak okleveles tanítók pályázhatnak. A kik a dalmát és német nyelvben való jártasságukat okmányokkal igazolhatják, előnyben részesülnek. A megválasztott tanító köteles az iskolaszék által kijelölendő osztályokat vezetni és az ismétlőiskolásokat díj nélkül tanítani.

A kérvények **folyó évi november hó 1-ig** benyújtandók. Az állás azonnal elfoglalandó.

Bodrogh-Monostorszeg, 1900. október 14-én.

2-1

A közs. iskolaszék.

3125. szám.

kig. 1900.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó Gákova községénél üresedésbe jött és évi 800 korona fizetés és 40 korona anyakönyvvezető-helyettesi tiszteletdíjjal javadalmazott **községi írnoki** állásra, az előbbi pályázat eredménytelensége folytán ezennel újabb pályázat nyitattik s felhivatnak az állást elnyerni óhajtok, hogy minősítvényüket igazoló okmányaikat kérvényük kapcsán alulirt főszolgabíróhoz **folyó évi október hó 30-áig** annál is inkább újítsák be, mert a később beadottak figyelembe vétetni nem fognak. Zombor, 1900. október 10-én.

3-2

M ü l l e r,

szolgabíró.

3510. szám.

kig. 1900.

Hirdetés.

Mohol község elüljárósága leköszönés folytán üresedésbe jött egy szállási lovasrendőri állásra ezennel pályázatot hirdet.

Felbivatnak mindazok, kik ezen évi 640 korona utólagos havi részletekben fizetendő készpénz fizetés és 60 korona ruhaatálynnyal egybekötött állást elnyerni óhajtják, miszerint kellelő felszerelt és sajátkezleg irt kérvényeiket **folyó évi november hó 1-éig** a zentai járási főszolgabíró urnál annál is inkább újítsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Mohol, 1900. október 16-án.

Trenka István,

h. jegyző.

Popovits Váza,

bíró.